

Késmárk története

Késmárk (szlovákul Kežmarok, németül Käsmark, Käsemarkt vö: "sajtvásár", latinul Kesmarkium, lengyelül Kieżmark, szepességi szász nyelven Kejsenmark) város Szlovákiában. Az Eperjesi kerület Késmárki járásának székhelye.

Poprád-folyó partján, Poprád városától 15 km-re északkeletre fekszik. Neve a német Käsemarkt (= sajtvásár) főnévből ered.

Története

Területe már a késő kőkorból lakott volt, a várban a puhói kultúrához tartozó telep maradványait tárták fel. Helyén egyesek szerint már 1190-ben apácakolostor állott, és eredetileg három település volt: a Poprád bal partján emelkedő dombon volt Szentmihály, amely valószínűleg királyi határfalu volt. A mai Szent Kereszt plébániatemplomnál volt Starý Trh szláv halászfalu, míg a Szent Erzsébet templom körül volt a harmadik falu, ezt a 13. században szászok lakták. A települést először 1251-ben említik, IV. Béla ekkor telepített ide német telepeseket. Városi jogot 1269-ben kapott, 1368-ban már városfalak védték. A város a 13.–14. században sorra kapta szabadalmait és kiváltságait, de 1440-ben a Szapolyaiaké, majd 1583-tól a Thökölyké lett és csak 1656-ban lett szabad királyi város. 1431-ben és 1441-ben a husziták dúlták fel, ekkor pusztultak el Szentmihály és Szenterzsébet települések. A 16. század közepén viszály dúlt Lőcse és Késmárk között az árumegállító jog miatt, amely több fegyveres összecsapáshoz vezetett. 1741-ben és 1787-ben tűzvész pusztította. A 19. században szövő- és posztógyárai, valamint lenfeldolgozója épült. A trianoni békeszerződésig Szepes vármegye Késmárki járásának székhelye volt. 1960-ig járási székhely, majd 1996-ban ezt a rangját újra visszakapta.

Népessége

1910-ben 6317 lakosából 3242 német, 1606 szlovák és 1314 magyar volt.

2011-ben 16 832 lakosából 14 261 szlovák volt.

Nevezetességei

- Az óváros északi részén áll a 15. századi vár, amely a huszita pusztítások után a Szenterzsébeten állt korábbi kolostor felhasználásával épült. 1583-tól a Thökölyek birtoka. A várat 1570, 1620 és 1650 körül bővítették, 1577 és 1628 között pompás várkastéllyá alakították át. 1703-ban megvette a város. 1741-ben és 1787-ben a várossal együtt leégett, mely után épületeinek egy részét lebontották. A gótikus eredetű várkapornában a Laszkiak és a Thökölyek sírjai láthatók.

- A város erődítéseiből mára semmi sem maradt, azokat a lakosság széthordta.
- A Szent Kereszt felmagasztalása tiszteletére szentelt gótikus plébániatemploma 1444 és 1486 között épült a korábbi román stílusú kápolna helyén. A templomot egykor szintén fal övezte. 1533 és 1673 között az evangélikusoké volt. Harangtornya 1591-ben épült, egykor őrtornyul is szolgált. Művészi faragott szárnyas főoltára van.

- A városháza 1461-ben épült gótikus stílusban, 1515-ben tűzvész pusztította, 1543-ban megújították, 1642-ben tornyot építettek hozzá. 1779-ben leégett, ekkor rézzel fedték be és emeletet építettek rá. 1922-ben második emelettel bővítették.
 - Pálos temploma 1748-ban épült.
 - Evangélikus gimnáziuma 1776-ban épült, 1852-ig líceumként működött.
 - Evangélikus fatemploma 1687 és 1717 között épült fából, vasszögek felhasználása nélkül. A vármegye egyik artikuláris temploma volt. Az 1500 személy befogadására alkalmas építmény belső tere fadaragványokkal gazdagon díszített. Orgonáját 1720-ban készítették.
-
- Evangélikus líceuma 1775-ben épült.
 - Új evangélikus temploma 1898-ban épült Theophil Hansen bécsi építész tervei szerint újbizánci stílusban.

Testvérvárosa

- Hajdúszoboszló

Forrás: <https://hu.wikipedia.org/wiki/Késmárk>